

Ο Ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού ως
Εκπαιδευτικού Κοινωνικής και Επαγγελματικής
Εκπαίδευσης (ΠΕ87.06ΕΑΕ) και η
διεπιστημονική συνεργασία με εκπαιδευτικούς-
Ε.Ε.Π.-Ε.Β.Π. στη Δευτεροβάθμια Ειδική
εκπαίδευση

Τσαρουχάς Νεκτάριος-Θεοχάρης

Κοινωνικός Λειτουργός-Ψυχολόγος

Καθηγητής Κοινωνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης-Ε.Α.Ε. - Υ.ΠΑΙ.Θ.Α.

B.Sc., Pg. Cert., Pg. Dip., H.N.D., M.Ed., M.Sc., Ph.D.c.

υ.Διδάκτωρ Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Κοινωνική Εργασία στην εκπαίδευση και Επαγγελματική κατάρτιση

Διεθνής ορισμός IFSW/IASW 2014 και σύνδεση με την Ειδική Αγωγή και την Επαγγελματική κατάρτιση

Κοινωνική Εργασία στην εκπαίδευση: εφαρμοσμένη επαγγελματική κατάρτιση και το ακαδημαϊκό πεδίο που εστιάζει στην εκπαιδευτική κοινότητα, την **κοινωνική αλλαγή**, την ανάπτυξη, αλλά και την κοινωνική ενδυνάμωση (IFSW/IASW 2014)

Κεντρικοί πυλώνες: η **κοινωνική συνοχή** και η απελευθέρωση από τους κοινωνικούς περιορισμούς με απώτερο σκοπό την συμπερίληψη και την πλήρη κοινωνική και επαγγελματική ένταξη των μαθητών/τριων

Σύνδεση με Ειδική Αγωγή και κατάρτιση: υποστήριξη μαθητών/τριων στην ενηλικίωση, την ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων και της αυτόνομης διαβίωσης

Στόχος: η προώθηση της **κοινωνικής ένταξης** και των ίσων ευκαιριών για όλους τους μαθητές/τριες στην Κοινότητα

Σύνοψη: επαγγελματική κατάρτιση με πρακτική άσκηση και με ακαδημαϊκό πλαίσιο με έμφαση στην ενδυνάμωση και την ένταξη

Συμπερίληψη vs Ενσωμάτωση: Ποια εκπαίδευση και κατάρτιση θέλουμε;

Σύγκριση προσέγγισης — δικαιώματα, ισοτιμία και συμμετοχή έναντι απλής εκπαιδευτικής διαδικασίας

01

Συμπερίληψη ως στάση ζωής

- Αναγνώριση ως **αυθύπαρκτο, ίσο** μέλος της κοινωνίας
- Σεβασμός στα δικαιώματα και την ισοτιμία
- Ενίσχυση κύρους και ορατότητας των μαθητών/τριων με αναπηρίες
- Ίσες ευκαιρίες και ουσιαστική κοινωνική **συμμετοχή**

02

Προσεγγίσεις ενσωμάτωσης

- Μηχανική εκπαιδευτική προσέγγιση χωρίς κοινωνική ένταξη
- Προσαρμογή του ατόμου σε προκαθορισμένα πρότυπα
- Έλλειψη ουσιαστικής ισοτιμίας και ορατότητας
- Περιορισμένες ευκαιρίες κοινωνικής συμμετοχής

Αποφυγή ιδρυματοποίησης και του κοινωνικού αποκλεισμού

Προετοιμασία για την επαγγελματική κατάρτιση και την ένταξη στην εργασία

Μετάβαση σε πιο φυσικά κοινωνικά περιβάλλοντα για την ενδυνάμωση της αυτόνομης διαβίωσης

Μάθηση όχι μόνο στην τάξη αλλά και στην **κοινότητα** με επαυξημένη κοινωνική συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας

Στόχοι Δευτεροβάθμιας Ειδικής Εκπαίδευσης και κατάρτισης

Πυλώνες για την ένταξη, αυτονομία και συμμετοχή στην κοινότητα

Η θεσμοθέτηση των Ε.Ε.Ε.ΕΚ. στη Δευτεροβάθμια Ειδική εκπαίδευση

Νομικά ορόσημα που διαμόρφωσαν το μοντέλο των Ε.Ε.Ε.ΕΚ. στην Ελλάδα

Τα Ε.Ε.Ε.ΕΚ. ως θεσμικό σημείο εκκίνησης Ν. 2817/2000

ΦΕΚ 527/Β/9-5-2001: Ένα από τα πρώτα επίσημα ωρολόγια προγράμματα - κανονισμός λειτουργίας της μονάδας

Ν. 4186/2013 (ΦΕΚ Α' 193/17-09-2013), Άρθρο 28: Ορίζει τη διάρκεια φοίτησης (6–8 χρόνια), την πρακτική άσκηση, καθώς και τις βασικές αρχές της επαγγελματικής εκπαίδευσης στα Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.

ΦΕΚ 1761/τ.Β'/17-05-2018: Ρυθμίζει τις αναθέσεις μαθημάτων στα Ε.Ε.Ε.Ε.Κ., καθορίζοντας τις ειδικότητες των εκπαιδευτικών που μπορούν να διδάσκουν στα εργαστηριακά και επαγγελματικά μαθήματα.

Ν. 4823/2021 (ΦΕΚ Α' 136/03-08-2021), Άρθρο 4 παρ. 1: Ενισχύει το σύγχρονο πλαίσιο της ειδικής εκπαίδευσης και εντάσσει τα Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. στην ευρύτερη στρατηγική σχολικής αυτονομίας, αναγνωρίζοντας τον ρόλο τους στην επαγγελματική κατάρτιση και τη μετάβαση των μαθητών στην ενήλικη ζωή.

01

02

03

04

05

Ωρολόγιο Πρόγραμμα: Μαθήματα και Εργαστήρια

Συνδυασμός εργαστηρίων επαγγελματικής κατάρτισης με μαθήματα γενικής παιδείας και κοινωνική αγωγή

Ενδεικτικά εργαστήρια
επαγγελματικής κατάρτισης:
μαγειρική - ζαχαροπλαστική,
κεραμική - χειροτεχνία,
ανθοκομία - κηπουρική
(θερμοκήπιο), κ.α.

Γνωστικά αντικείμενα:
γλώσσα, μαθηματικά με
πρακτική εφαρμογή (π.χ.,
χρήματα), πληροφορική

Κοινωνική Επαγγελματική Αγωγή:
κεντρικό μάθημα για την καλλιέργεια
πολιτειότητας και την ανάπτυξη των
κοινωνικών δεξιοτήτων των
μαθητών/τριων για τη συμμετοχή τους
στην Κοινωνία

Διεπιστημονικότητα στην σχολική κοινότητα

Πρακτικό ολιστικό πλαίσιο για διεπιστημονική συνεργασία στη σχολική κοινότητα

Εκπαιδευτικοί Κοινωνικής Εργασίας (ΠΕ87.06)

Εκπαιδευτικοί γνωστικών αντικειμένων

Εκπαιδευτικοί Κοινωνικών Επιστημών (ΠΕ78)

Ε.Ε.Π.-Ε.Β.Π.

Εκπαιδευτικοί Εργαστηρίων

Διεπιστημονικότητα και ρόλοι

- ▶ Αποδοχή της διαφορετικότητας των οπτικών με βάση το διαφορετικό γνωστικό αντικείμενο-υπόβαθρο
- ▶ Συμπληρωματικότητα των ρόλων της κάθε ειδικότητας
- ▶ Αμοιβαία ευθύνη- συνυπευθυνότητα
- ▶ Κοινά οριζόμενος σκοπός
- ▶ Αποτελεσματική Επικοινωνία
- ▶ Δέσμευση στο κοινό έργο
- ▶ Αμοιβαίος σεβασμός
- ▶ Ισότιμη συμβολή των επιστημονικών ρόλων

Ρόλος των Κοινωνικών Λειτουργών ΠΕ30

Συντονισμός, διασύνδεση και ολιστική υποστήριξη μαθητών/τριων και των οικογενειών τους

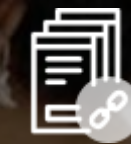
Ολιστική προσέγγιση υποστήριξης μαθητών/τριων, οικογένειας και την κοινότητας

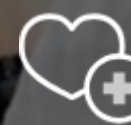
Γέφυρα μεταξύ μαθητή, οικογένειας και εμπλεκόμενων φορέων

Κρίσιμος ρόλος στην ολοκληρωμένη υποστήριξη και κοινωνική ενσωμάτωση

Διασύνδεση σχολικής κοινότητας με φορείς υγείας και πρόνοιας

Προώθηση ευημερίας και ισότιμης συμμετοχής στο σχολικό περιβάλλον

Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού-Κοινωνικού Λειτουργού

ΠΕ87.06

Σύνδεση διδασκαλίας, παιδαγωγικής και μετάβασης προς την ενήλικη ζωή

Συνεργασία εκπαιδευτικού Κοινωνικής Εργασίας (ΠΕ87.06) - Κοινωνικών επιστημών (ΠΕ78) και Ε.Ε.Π.-Ε.Β.Π.: Διεπιστημονική Προσέγγιση

Ολιστική κατανόηση της κοινότητας, κριτική σκέψη και ενεργή πολιτειότητα

Ολιστική Προσέγγιση

Σύνδεση κοινωνικής εργασίας στην εκπαίδευση και κοινωνικών επιστημών για πλήρη αποτύπωσης του κοινωνικού ιστού.

Ενσυναίσθηση & Συμμετοχή

Καλλιέργεια ενσυναίσθησης και συμμετοχής ως ενεργοί πολίτες.

Ανάπτυξη Κριτικής Σκέψης

Εργαστήρια, ανάλυση θεσμών, οικονομίας και κοινωνικών φαινομένων.

Συμμαχία σχολείου και οικογένειας

Σχολείο και γονείς ως ενεργοί εταίροι για την ποιοτική εκπαίδευση και την υποστήριξη μαθητών/τριων

Σχολείο και γονείς ως **ενεργοί εταίροι**, όχι παθητικοί δέκτες

Δίκτυο ενεργών γονέων που υποστηρίζει εκπαιδευτικές δράσεις

Υλοποίηση σεμιναρίων και ενημερωτικών δράσεων από πιστοποιημένους φορείς

Συμμετοχή στις διεκδικήσεις και στη λήψη ποιοτικής ανατροφοδότησης

Βελτιωμένη επικοινωνία, ενισχυμένη υποστήριξη μαθητών/τριων και πλαίσιο αλληλοσεβασμού

Καθημερινές δεξιότητες: υγιεινή, διατροφή, μετακίνηση, αξιοποίηση ελεύθερου χρόνου για πλήρη αυτονομία

Κοινωνικές δεξιότητες: επικοινωνία, διαχείριση συγκρούσεων, κοινωνική ένταξη

Επαγγελματικές δεξιότητες: γενικές δεξιότητες εργασίας, ετοιμότητα για εύρεση και διατήρηση της εργασίας

Στόχος: αυτονομία, βελτίωση της κοινωνικής ένταξης και βάση για πλήρη αυτόνομη διαβίωση

Ανάπτυξη Δεξιοτήτων Ζωής για την Αυτόνομη διαβίωση

Καθημερινές, κοινωνικές και επαγγελματικές δεξιότητες που ενισχύουν την κοινωνική ένταξη και την απασχολησιμότητα

Κοινωνική Επαγγελματική Αγωγή: Δράσεις Κοινότητας

Περιβαλλοντικά προγράμματα, συνεργασίες και μαθητικές πρωτοβουλίες για ενεργή συμμετοχή - εθελοντισμός

01

Περιβαλλοντικά προγράμματα

Πρόγραμμα «Σώστε μια μέλισσα»

Δεντροφυτεύσεις σε κοινόχρηστους χώρους

→ Παρεμβάσεις για βελτίωση αστικού περιβάλλοντος

02

Συνεργασίες

Δήμος Καλλιθέας

Πράσινο Ταμείο

ΚΟΙΝΣΕΠ αποφοίτων

Οδοντιατρικός
Σύλλογος Πειραιά

Πιστοποιημένοι
Δημόσιοι Φορείς

03

Μαθητικές πρωτοβουλίες

Φιλοζωικές δράσεις στην κοινότητα

Παραγωγή μούστου —
σχολικές διαδικασίες

→ Ενίσχυση κοινωνικής
αλληλεπίδρασης

04

Αναμενόμενα οφέλη

Ενίσχυση ευθύνης των μαθητών/τριων

Αύξηση ενεργούς συμμετοχής στην πόλη

→ Βελτίωση σχέσεων σχολείου — κοινότητας

Εμβέλεια Δράσεων Ε.Ε.ΕΕ.Κ. - Το παράδειγμα του Ε.Ε.ΕΕ.Κ. Καλλιθέας

Διεθνείς και εθνικές συνεργασίες που ενισχύουν την κοινωνική ορατότητα και την ψυχική υγεία των μαθητών/τριων

Εκπροσώπηση σε διεθνείς φορείς: UNICEF
μέσω του Συμβουλίου Εφήβων

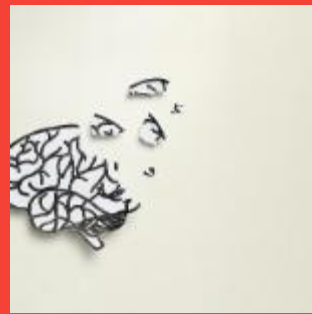
Εκπαίδευση στο πρόγραμμα θετικής
γονεϊκότητας Triple P για την εκπαίδευση
γονέων

Ερευνητικό έργο «Walk in my shoes» με τον
Οδοντιατρικό Σύλλογο Πειραιά

Συνεργασία με ΕΚΠΑ σε δίκτυο σχολείων για
την ψυχική ευεξία

Ενίσχυση γνώσης και έμφαση στην πρόληψη
και την ψυχική υγεία

Εκπαιδευτικοί όμιλοι και δράσεις καινοτομίας I

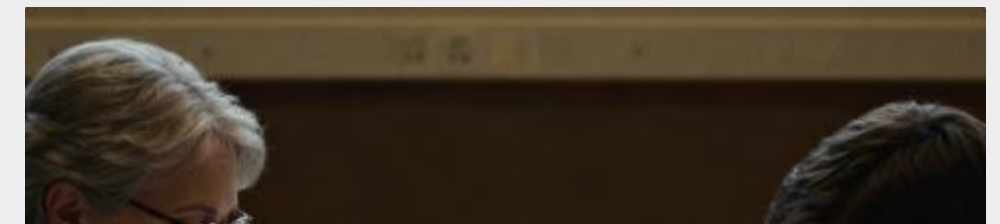
Κινηματογράφος για την ενίσχυση συναισθηματικής ανάπτυξης

1 Πρωτοποριακός ολοήμερος όμιλος κινηματογράφου στην Αττική για μαθητές με Δ.Α.Φ.

2 Ταινίες προσαρμοσμένες στις ανάγκες αισθητηριακής και συναισθηματικής επεξεργασίας

3 Ανάπτυξη δεξιοτήτων αναγνώρισης και διαχείρισης συναισθημάτων (εαυτού και ηρώων)

4 Εκπαίδευση στην αποκωδικοποίηση γλώσσας σώματος και αξιών: φιλία, σεβασμός, αλληλεγγύη

5 Δημιουργία ουσιαστικών κοινωνικών διασυνδέσεων και ενίσχυση της ένταξης

Εκπαιδευτικοί όμιλοι και δράσεις καινοτομίας II

01

Διεπιστημονική **STEM** προσέγγιση: προγραμματισμός και κατασκευές ρομπότ

02

Ανάπτυξη **συνεργατικότητας** και ομαδικής εργασίας

03

Ενίσχυση δεξιοτήτων **επίλυσης προβλημάτων**

04

Ψυχολογικές προεκτάσεις: **επαύξημένη αυτοπεποίθηση και δημιουργικότητα**

05

Επίδραση στην εξέλιξη: κρίσιμες δεξιότητες για **επαγγελματική & προσωπική ανάπτυξη**

Καινοτομία – Ρομποτική - STEM

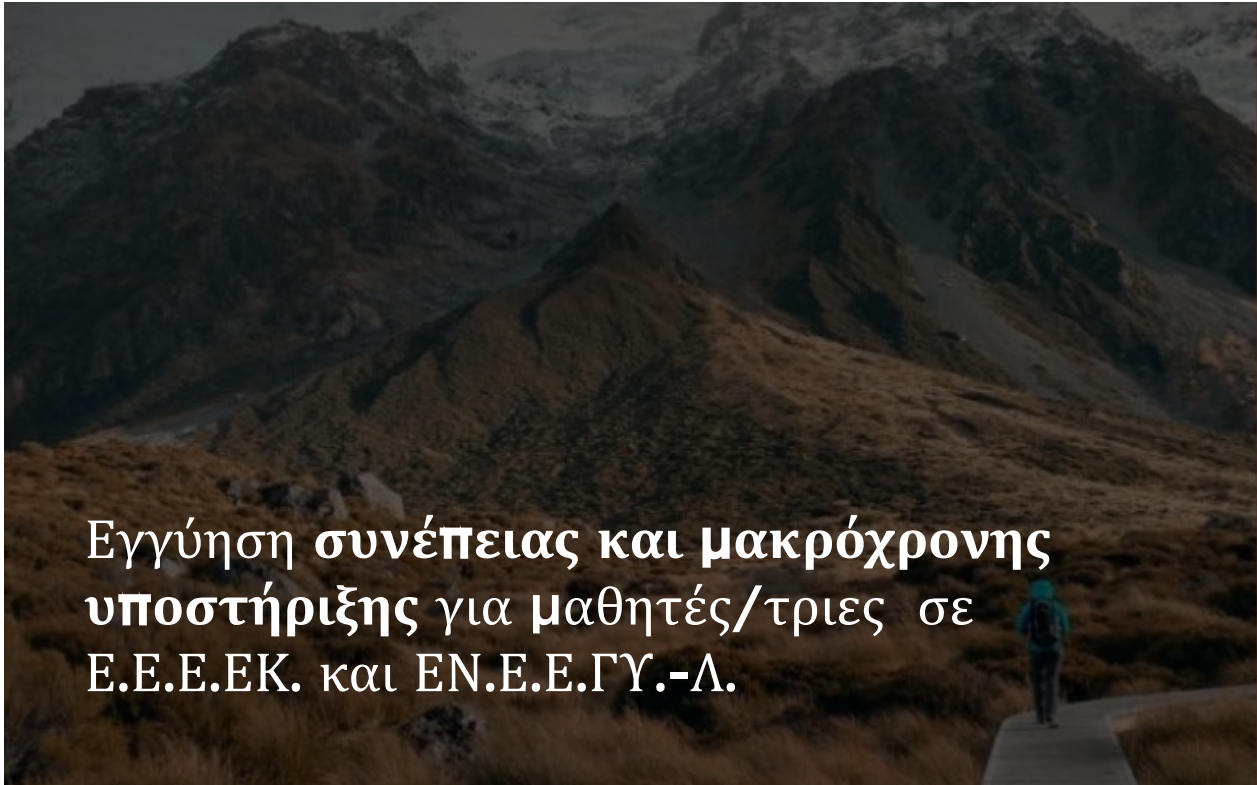
Διεπιστημονικό πρόγραμμα που συνδυάζει τεχνικές δεξιότητες και ψυχολογική ανάπτυξη

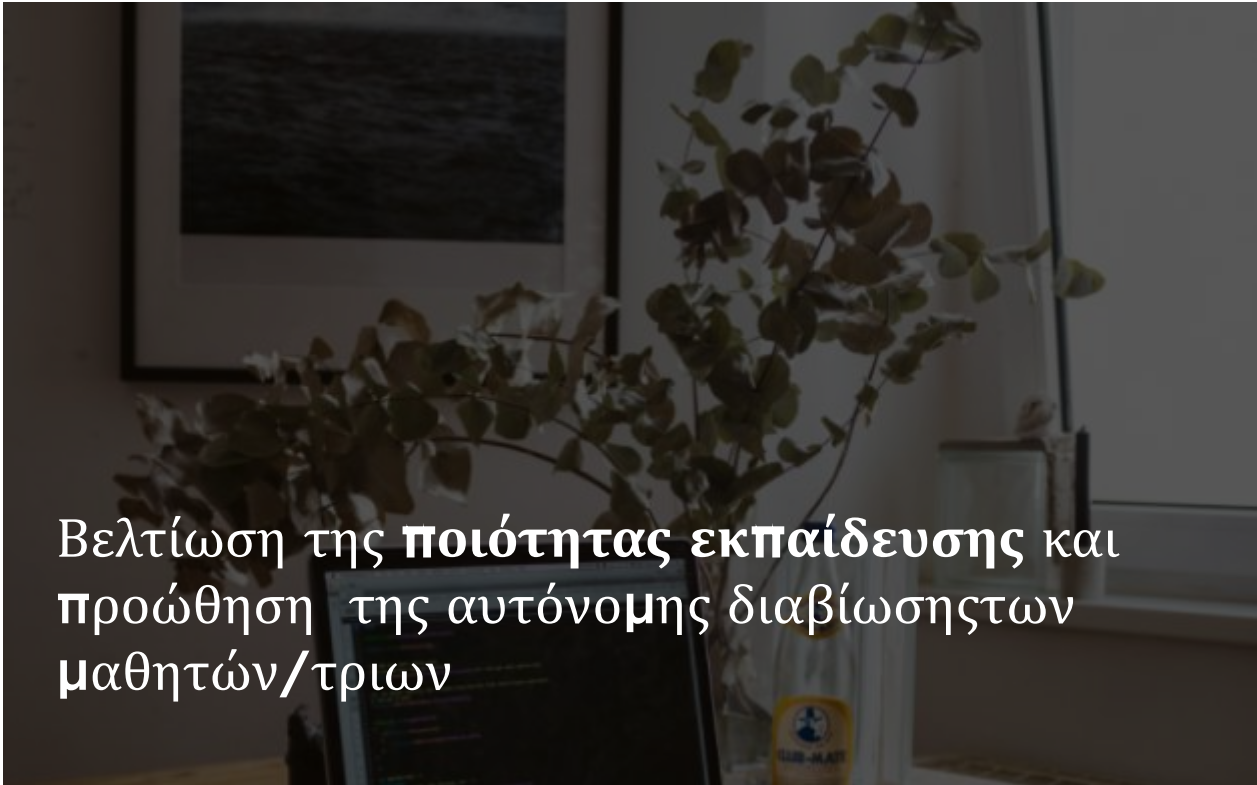
Αναγκαιότητα ύπαρξης εκπαιδευτικών ΠΕ87.06 στη Δευτεροβάθμια Ειδική Εκπαίδευση

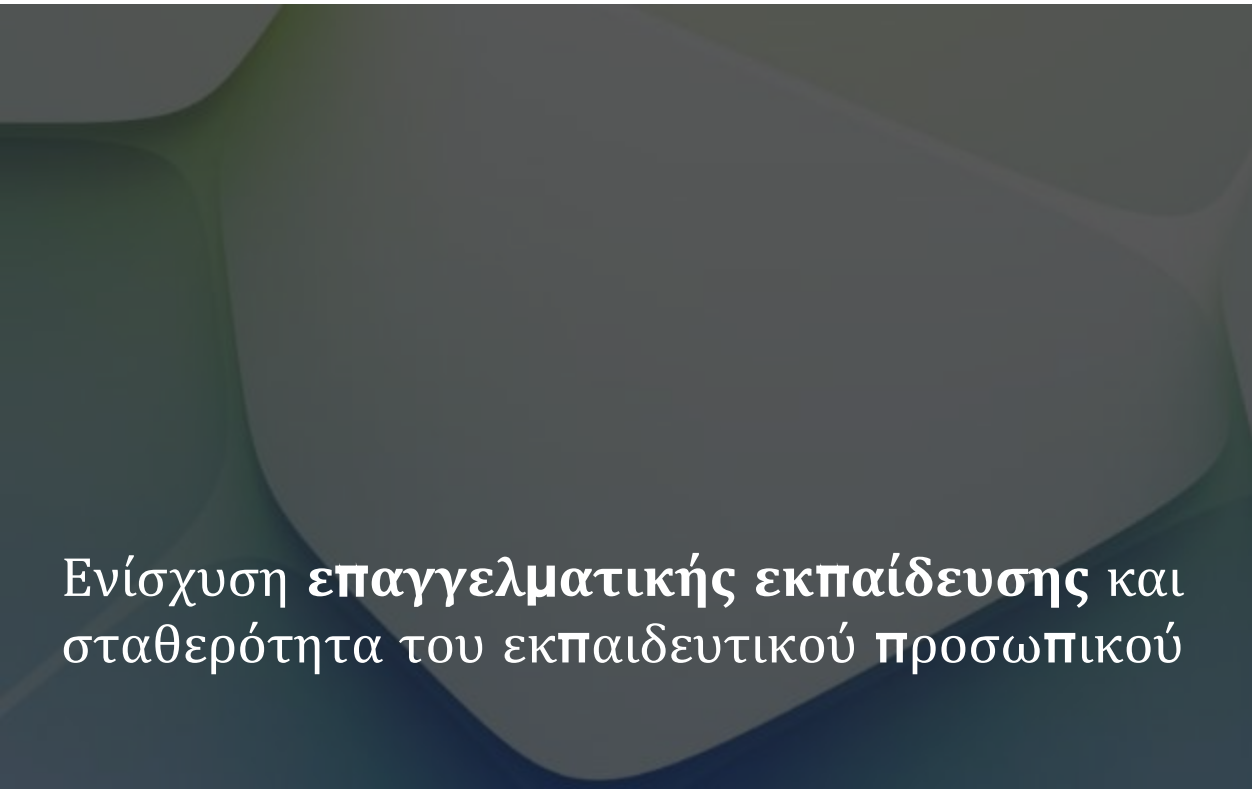
Ανάγκη για σταθερή παιδαγωγική σχέση
μέσω οργανικών θέσεων για ΠΕ87.06

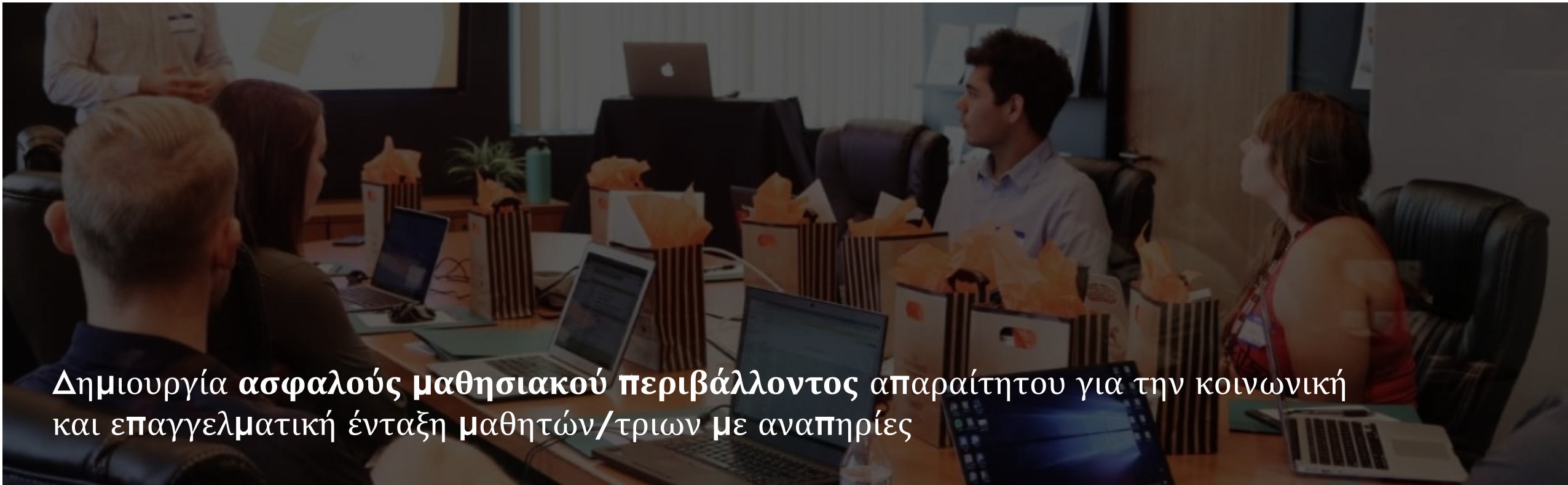
Εγγύηση συνέπειας και μακρόχρονης
υποστήριξης για μαθητές/τριες σε
Ε.Ε.Ε.ΕΚ. και ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ.

Βελτίωση της **ποιότητας** εκπαίδευσης και
προώθηση της αυτόνομης διαβίωσης των
μαθητών/τριων

Ενίσχυση **επαγγελματικής** εκπαίδευσης και
σταθερότητα του εκπαιδευτικού προσωπικού

Δημιουργία **ασφαλούς μαθησιακού περιβάλλοντος** απαραίτητου για την κοινωνική
και **επαγγελματική** ένταξη μαθητών/τριων με αναπηρίες

Διεκδικήσεις-Προτάσεις: Ζητήματα Αναθέσεων Μαθημάτων

Διεκδίκηση ευθυγράμμισης αναθέσεων με το πραγματικό γνωστικό αντικείμενο και τις ανάγκες των μαθητών/τριων

01 Πρόβλημα: Μειωμένη ποσόστωση οργανικών θέσεων και αναθέσεων για εκπαιδευτικούς **ΠΕ87.06**

02 Αντίφαση: Στα Ε.Ε.Ε.ΕΚ. δεν ανατίθενται μαθήματα «Προ-επαγγελματικές Δεξιότητες», καθώς κι άλλα αντικείμενα που συνάδουν, με το επιστημονικό πεδίο της Κοινωνικής Εργασίας

03 Στα ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ. απουσιάζει η ανάθεση της «Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής» καθώς κι άλλων αντικειμένων που συνάδουν, με το επιστημονικό πεδίο της Κοινωνικής Εργασίας

04 Αίτημα: Επικαιροποίηση και ευθυγράμμιση των αναθέσεων μαθημάτων με βάση τα γνωστικά πεδία της Κοινωνικής Εργασίας

05 Στόχος: Ενίσχυση της εκπαιδευτικής ποιότητας και κάλυψης των αναγκών των μαθητών/τριων

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας

Τσαρουχάς Νεκτάριος-Θεοχάρης

Κοινωνικός Λειτουργός-Ψυχολόγος

Καθηγητής Κοινωνικής και Επαγγελματικής
Εκπαίδευσης-Ε.Α.Ε. - Υ.ΠΑΙ.Θ.Α.

B.Sc., Pg. Cert., Pg. Dip., H.N.D., M.Ed., M.Sc.,
Ph.D.c.

υ.Διδάκτωρ Εθνικού και Καποδιστριακού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Email: ntsarouc@psych.uoa.gr